

SPIS TREŚCI

Przedmowa do wydania drugiego · 11

Definicje · 17

O autorze · 19

WSTĘP: PODSTAWY NOWOCZESNEJ TEORII MONETARNEJ · 21

1. PODSTAWY RACHUNKOWOŚCI MAKROEKONOMICZNEJ · 33

- 1.1. Podstawy rachunkowości zasobów i przepływów · 35
- 1.2. MMT, bilanse sektorowe i sposób postępowania · 42
- 1.3. Stany, przepływy i bilans: analogia do wanny · 49
- 1.4. Deficyty budżetowe rządu w znacznej mierze nie są uznaniowe: przypadek wielkiej recesji z 2007 roku · 52
- 1.5. Rozliczenia wielkości realnych a rozliczenia wielkości finansowych (lub nominalnych) · 58
- 1.6. Bilanse sektorowe Stanów Zjednoczonych z ostatnich lat: czasy gospodarki *Goldilocks* i krach globalny · 65

2. WYDATKI EMITENTA WALUTY KRAJOWEJ · 75

- 2.1. Co to jest suwerenna waluta? · 77
- 2.2. Co stoi za walutą i dlaczego ktokolwiek ją akceptuje? · 82
- 2.3. Podatki są siłą napędową pieniądza · 85
- 2.4. A co, jeśli ludność odmówi akceptacji waluty krajowej? · 88
- 2.5. Prowadzenie zapisów w jednostce rozliczeniowej · 93
- 2.6. Suwerenna waluta i *monetyzacja* aktywów rzeczowych · 98
- 2.7. Warunki utrzymania sytuacji w dłuższym horyzoncie · 101

3. KRAJOWY SYSTEM MONETARNY: BANKOWOŚĆ I BANKOWOŚĆ CENTRALNA • 113

- 3.1. IOU denominowane w walucie narodowej • 115
- 3.2. Wzajemne rozliczenia i piramida zobowiązań • 122
- 3.3. Działania banku centralnego podczas kryzysu: pożyczkodawca
ostatniej instancji • 128
- 3.4. Bilanse banków, bankowa kreacja monetarna i rozliczenia
międzybankowe • 131
- 3.5. Egzogeniczne stopy procentowe i luzowanie ilościowe • 137
- 3.6. Szczegóły techniczne koordynacji działań banku centralnego i skarbu
państwa: przypadek Fed • 139
- 3.7. Operacje związane z długiem Departamentu Skarbu • 147
- 3.8. Wnioski dotyczące roli banku centralnego i skarbu państwa • 151

4. OPERACJE FISKALNE W KRAJU, KTÓRY EMITUJE SWOJĄ WALUTĘ • 155

- 4.1. Podstawowe zasady • 157
- 4.2. Wpływ deficytów budżetowych suwerennego rządu na oszczędności,
rezerwy i stopy procentowe • 160
- 4.3. Deficyty budżetowe rządu i dwuetapowy proces oszczędzania • 166
- 4.4. Co, jeśli obcokrajowcy są posiadaczami obligacji skarbowych? • 173
- 4.5. Wypłacalność w walucie a szczególnie przypadek Dolara
amerykańskiego • 181
- 4.6. Suwerenna waluta i polityka rządu w gospodarce otwartej • 187
- 4.7. A co z krajem, który przyjmuje walutę obcą? • 193

5. POLITYKA PODATKOWA SUWERENNYCH KRAJÓW • 199

- 5.1. Dlaczego potrzebujemy podatków? Perspektywa MMT • 201
- 5.2. Czemu służą podatki? Perspektywa MMT • 206
- 5.3. Podatki dla celów redystrybucyjnych • 211
- 5.4. Podatki i cele społeczne • 214
- 5.5. Opodatkujmy rzeczy złe, a nie dobre • 216
- 5.6. Złe podatki • 221

6. NOWOCZESNA TEORIA MONETARNA I ALTERNATYWNE SYSTEMY KURSÓW WALUTOWYCH • 227

- 6.1. Standard złota i stałe kursy walutowe • 230
- 6.2. Płynne kursy walutowe • 231
- 6.3. Monety jako pieniądz towarowy? Metalizm a nominalizm, od Mezopotamii
do Imperium Rzymskiego • 234

7.
CC

8.

9.

- 6.4. Monety jako pieniądz towarowy? Metalizm a nominalizm, po epoce Imperium Rzymskiego · 240
- 6.5. Systemy kursów walutowych a zaprzestanie regulowania zobowiązań przez suwerenne państwa · 245
- 6.6. Euro: ustanowienie niesuwerennej waluty · 250
- 6.7. Kryzys Euro · 255
- 6.8. Koniec Euro? · 263
- 6.9. Systemy kursowe a swoboda w prowadzonej polityce: podsumowanie · 267

7. POLITYKA MONETARNA I FISKALNA PRZY SUWERENNEJ WALUCIE: CO POWINIEN ROBIĆ RZĄD? · 271

- 7.1. Fakt, że rząd może sobie pozwolić na wydatki, nie oznacza jeszcze, iż powinien wydawać więcej · 273
- 7.2. Wolny rynek i cel społeczny · 276
- 7.3. Finanse funkcjonalne · 279
- 7.4. Finanse funkcjonalne a ograniczenie budżetowe rządu · 283
- 7.5. Debata o limitach zadłużenia (przypadek Stanów Zjednoczonych) · 288
- 7.6. Stan budżetu wspierający stabilność gospodarczą i wzrost · 294
- 7.7. Finanse funkcjonalne i systemy kursów walutowych · 297
- 7.8. Finanse funkcjonalne i kraje rozwijające się · 301
- 7.9. Eksport jest kosztem, import jest zyskiem: perspektywa finansów funkcjonalnych · 303

8. POLITYKA WSPIERAJĄCA PEŁNE ZATRUDNIENIE I STABILNOŚĆ CEN · 307

- 8.1. Finanse funkcjonalne i pełne zatrudnienie · 309
- 8.2. Program gwarancji zatrudnienia w krajach rozwijających się · 319
- 8.3. Możliwości zarządzania programem · 322
- 8.4. Doświadczenia wynikające z wprowadzania programu gwarancji zatrudnienia na świecie · 325
- 8.5. Program gwarancji zatrudnienia i nierówności · 332
- 8.6. Wnioski dotyczące polityki pełnego zatrudnienia · 335
- 8.7. MMT dla Austriaków: czy libertarianin może popierać gwarancję zatrudnienia? · 336

9. INFLACJA I SUWERENNE WALUTY · 341

- 9.1. Inflacja i indeks cen konsumpcyjnych · 343
- 9.2. Alternatywne wyjaśnienia zjawiska hiperinflacji · 348
- 9.3. Przykłady hiperinflacji na świecie · 355

9.4. Wnioski dotyczące hiperinflacji · 359

9.5. Luzowanie ilościowe i inflacja · 360

9.6. Wnioski: MMT i polityka · 364

10. WNIOSKI: NOWOCZESNA TEORIA MONETARNA WSPIERAJĄCA SUWERENNE WALUTY · 369

10.1. MMT miała rację: globalny kryzys finansowy · 372

10.2. MMT miała rację: kryzys Euro · 374

10.3. Kreacjonizm a odkupienie: w jaki sposób emitent pieniądza faktycznie udziela pożyczek i dokonuje wydatków? · 378

10.4. Rosnąca świadomość potrzeby gwarancji zatrudnienia · 383

10.5. MMT i ograniczenia zewnętrzne: kurs stały czy płynny, oto jest pytanie · 389

10.6. Mem dla pieniądza · 393

BIBLIOGRAFIA · 397

INDEKS · 403

SPIS ILUSTRACJI

- Ilustracja 1.1 Wpływy podatkowe rządu federalnego, wydatki konsumpcyjne i płatności transferowe (stopa wzrostu w stosunku do tego samego kwartału roku poprzedniego) · 53
- Ilustracja 1.2 Skłonność do oszczędzania z dochodu rozporządzalnego · 55
- Ilustracja 1.3 Finansowe bilanse sektorowe jako procent PKB, od I kwartału 1952 do 4 kwartału 2010 · 67
- Ilustracja 3.1 Przypadek 1a: rząd nakłada zobowiązanie podatkowe i kupuje samolot odrzutowy, zwiększając saldo konta w banku prywatnym · 140
- Ilustracja 3.2 Stan końcowy, Przypadek 1a · 141
- Ilustracja 3.3 Przypadek 1b: rząd dokonuje wydatków finansowanych deficytem, które kreują prywatny majątek netto · 142
- Ilustracja 3.4 Stan końcowy, Przypadek 1b · 142
- Ilustracja 3.5 Przypadek 2: rząd musi sprzedać obligacje, zanim dokona wydatku finansowanego deficytem · 143
- Ilustracja 3.6 Rząd kupuje samolot odrzutowy, wypisując czek na bank komercyjny · 143
- Ilustracja 3.7 Przypadek 2: stan końcowy · 143
- Ilustracja 3.8 Przypadek 3: skarb państwa może wypisywać чеki tylko na swoje konto w banku centralnym · 144
- Ilustracja 3.9 Skarb państwa przenosi depozyt na rachunek w banku centralnym · 144
- Ilustracja 3.10 Skarb państwa kupuje samolot odrzutowy · 145
- Ilustracja 3.11 Przypadek 3: stan końcowy · 145

- Ilustracja 4.1 Własność papierów dłużnych oraz eksport netto, 1975–2013 · 175
- Ilustracja 4.2 Zagraniczni posiadacze obligacji Departamentu Skarbu Stanów Zjednoczonych w latach 2000–2013, całkowity odsetek w posiadaniu krajów zagranicznych · 176
- Ilustracja 6.1 Dług rządu jako procent PKB, 1995–2010 · 256
- Ilustracja 6.2 Deficyt sektora budżetowego ogółem, 1995–2010 · 256
- Ilustracja 6.3 Bilanse sektorowe jako procent PKB: strefa Euro · 258
- Ilustracja 6.4 Bilanse sektorowe jako procent PKB: Francja · 259
- Ilustracja 6.5 Bilanse sektorowe jako procent PKB: Hiszpania · 259
- Ilustracja 6.6 Bilanse sektorowe jako procent PKB: Włochy · 260
- Ilustracja 8.1 Średnia liczba godzin przepracowanych rocznie · 329
- Ilustracja 8.2 Rozkład średniego wzrostu dochodów w okresach ekspansji gospodarczej · 333